

Posudek diplomové práce:

Jana HLAVOVÁ, *Historie farnosti Vlachovo Březí v 17.-19. století.*

Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2012, 163 + 17 stran nečíslovaných příloh.

Ve své bakalářské práci se Bc. Jana Hlavová zabývala nejstarší pamětní knihou farnosti Vlachovo Březí z let 1734 až 1811, čímž si vytvořila skvělý předpoklad pro svou práci magisterskou, v níž se rozhodla zpracovat historii farnosti v 17. až 19. století. Vzhledem k tomu, že prací tohoto typu stále ještě není nadbytek a mnohdy narážejí na problém nedostatečného dochování či archivního zpracování archivního materiálu, lze tento počín jen uvítat.

Svou práci rozdělila J. Hlavová do celkem deseti kapitol. Zatímco v Úvodu (s. 8 – 15) seznamuje s úkoly práce a její strukturou a podává zasvěcený přehled relevantní literatury a zejména dochovaných pramenů, které mnohdy představovaly právě limitující faktor, v dalších nutně kompilativně pojatých kapitolách přibližuje postupně církevní vývoj v Čechách po Bílé hoře až do poloviny 19. století (s. 16 – 24), reorganizaci církevní správy ve stejném období (s. 25 – 31) a průběh rekatolizace a změny duchovní správy v Prácheňském kraji s ohledem na Prachatický vikariát, jehož byla farnost Vlachovo Březí součástí (s. 32 – 44). Text jednotlivých kapitol přitom neopomíjí podstatné tituly včetně nejnovějších a prozrazuje jak orientaci v dané problematice, tak zvládnutí potřebných historiografických postupů.

Následující kapitoly již jsou věnovány samotné zkoumané farnosti. Po nezbytném představení její rozlohy, resp. rozsahu, a velikosti, včetně počtu duší (s. 45 – 50) a jejího vývoje od starší doby i duchovních správců (s. 51 – 70) se již autorka věnuje ve třech rozsáhlých kapitolách detailnímu vylíčení fungování farnosti ve vymezeném období, a to nejen velmi podrobně, na základě důkladného studia využitelného archivního materiálu, ale případně i s přihlédnutím k relevantní literatuře (kde nelze opomenout práce A. Podlahy a P. Stuchlé, příp. P. Pumpra) a především s bezpečným zvládnutím dané problematiky. V sedmé kapitole nazvané „Služba duchovního správce a účast farníků na duchovním životě ve farnosti“ (s. 71 – 105) tak postupně nejen velmi detailně, ale i poutavě a v neobvyklé šíři představuje všechny události církevního rázu, které měl farář obstarávat a kterých se současně měli účastnit farníci, ať už to byly pravidelné bohoslužby během církevního roku a křesťanská cvičení, nebo méně časté udělování svátosti biřmování, konání procesí, slavení tzv. milostivých let, pobožností a událostí vedoucích k získávání tzv. plnomocných odpustků nebo různých dalších pobožností (obětovaných za duchovní působící v diecézi, členy panovnické rodiny nebo příslušníky nejvyšší hierarchie katolické církve) až po školní záležitosti. Z autorčina líčení tak vyvstává neobyčejně plastický obraz bohaté duchovní činnosti v rámci farnosti, jak se postupně rozvinula až do poloviny 19. století, který současně poskytuje i zajímavý vhled do fungování vesnické společnosti obecně, zároveň ale umožňuje také detailní poznání činnosti duchovních správců ve sledované době.

Podobně detailně je zpracována i osmá kapitola, „Hospodaření – finanční a majetkové záležitosti“ (s. 106 – 132), která rovněž již svým strukturováním prozrazuje bezpečné zvládnutí této ne vždy jasné problematiky; autorka v ní postupně přibližuje jak správu farního majetku, tak zádušního jmění, opět v míře, jakou jí dovolily prameny, jimiž se ovšem nenechala zahltit. Na základě pramenů bylo možno připojit rovněž detailní popis kostelů

v rámci farnosti a jejich vybavení v deváté kapitole (s. 133 – 148), ať už to byl farní kostel Zvěstování Panny Marie a kaple sv. Ducha ve Vlachově Březí, nebo filiální kostel sv. Václava v Předslavicích, díky dalšímu dochovanému prameni nechybějí ani informace o drobnějších církevních stavbách, jakými byly kamenné sochy, kříže a boží muka.

Stručné shrnutí zjištěných skutečností a završení celé práce představuje její Závěr (s. 149 – 151), zpracovaný s nadhledem a bez zbytečného opakování již řečeného, současně v něm autorka nastínila možnosti dalšího studia, kde se nabízí zvláště sledování vlivu patrona.

V diplomové práci Bc. Jany Hlavové nechybějí obvyklé náležitosti jako seznam zkratek (s. 152 – 153) a zejména dosti obsáhlý seznam pramenů a literatury (s. 154 – 161). Cenným doplňkem práce jsou přílohy (doplněné seznamem na s. 162 a 163, ale již nestránkované), mezi nimiž vedle přehledů vlachovobřezských farářů a učitelů zaujmou zvláště tabulky s přehledem příjmů a vydání záduší v letech 1662 – 1739, přehledem akcidenčních příjmů záduší v letech 1657 – 1772 a přehledem desátku ze vsí farnosti zhruba z téhož období. Užitečné pro orientaci v textu práce je zařazení mapy Vlachova Březí a okolí s vyznačením přífařených vsí, vhodnou ilustraci představují fotografie kostelů či dalších objektů popisovaných v deváté kapitole.

Diplomová práce Bc. J. Hlavové má jasnou a logicky velmi vhodně vystavěnou strukturu a je psána živým a čtivým jazykem, také počet chyb či překlepů je vzhledem k rozsahu práce (dvojnásobném, než je požadovaný rozsah) minimální. Snad jedinou připomínku by bylo možno vznést k tomu, že v poznámkovém aparátu autorce občas uniklo zařazení odkazu „Tamtéž“ po poznámkách s více odkazy (např. pozn. 144, 146), které však je při rozsahu práce omluvitelné. Ocenit bych naopak chtěla celkový způsob zpracování, v němž autorka prokázala orientaci v rozsáhlém archivním materiálu (navíc paleograficky a jazykově ne zcela jednoduchém) a především ve specifické problematice církevních dějin, včetně např. liturgických otázek. Ve vymezení, které si stanovila, tak její práce představuje zřejmě dosažitelné maximum zpracování, a současně ji lze označit za zajímavý a cenný příspěvek nejen k dějinám jednotlivých farností a církevního vývoje či církevní správy obecně, ale i pro dějiny zvláště venkovského prostředí a jeho všedního i svátečního života. Dle mého soudu diplomová práce Bc. Jany Hlavové jednoznačně splňuje nároky kladené na tento typ prací, proto ji ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

Ve Wolfenbüttelu dne 24. srpna 2012

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.